

GŁÓWNY INSTYTUT GÓRNICTWA

Centrum Szkoleniowo-Informacyjne

Zakład Ochrony Wód

INTEGRAPLAN

Planowanie partycypacyjne jako droga do integracji
różnych grup zawodowych dla czynnej ochrony
i zrównoważonego użytkowania przyrody polskich
miast

**Przykłady systemowych ulepszeń
nakierowanych na międzysektorową integrację
w zarządzaniu zasobami przyrodniczymi**

Lublin, listopad 2018 r.

Unia Europejska
Fundusz Spójności

G I G

Propozycje systemowych ulepszeń nakierowanych na międzysektorową integrację w zarządzaniu zasobami przyrodniczymi

- **Co należy ulepszyć?**
- **Kogo angażować w proces decyzyjny?**
- **Jakich technik współpracy należy użyć?**
- **Czego brakuje?**

Wykorzystane w prezentacji przykłady pochodzą z publikacji:
„Zarządzanie oraz ochrona zieleni w polskich miastach”
Katarzyny Biejat – Fundacja Sendzimira

SYSTEMY ZARZĄDZANIA ZIELENIA

Jaworzno

Terenami zieleni zajmują się poszczególne jednostki, tj. Miejski Zarząd Nieruchomości Komunalnych (MZNK) czy Miejski Zarząd Dróg i Mostów (MZDiM). W MZNK istnieje Dział Zieleni Miejskiej oraz stanowisko Ogrodnika Miejskiego – jednostka ta zajmuje się utrzymaniem i pielęgnacją części zieleni urządzonej na terenach gminnych. Pozostałą częścią zieleni urządzonej, tj. pasami drogowymi, rondami, parkami oraz zielenią tworzoną w ramach nowych inwestycji zajmuje się MZDiM. Utrzymanie zieleni osiedlowej, przy szkołach, przychodniach itp. leży w gestii administratora terenu.

SYSTEMY ZARZĄDZANIA ZIELENIA

Łódź

Terenami zieleni urządzonej należącej do miasta (tj. parkami, skwerami, zieleńcami, zielenią w pasach drogowych, cmentarzami oraz drzewami na terenach niezabudowanych) zajmuje się ZZM istniejący od 2012 roku. Utrzymaniem zieleni na terenach niezabudowanych (tj. koszeniem, pielęgnacją oraz sadzeniem krzewów) zajmuje się Wydział Gospodarki Komunalnej. Nowe tereny zieleni, powstające w ramach inwestycji miejskich są tworzone przez Zarząd Inwestycji Miejskich.

SYSTEMY ZARZĄDZANIA ZIELENIA

Kraków

ZZM zarządza terenami zieleni urządzonej, tj. parkami, skwerami, zieleńcami, zielenią w pasach drogowych oraz lasami gminnymi, jak i zielenią nieurządzoną na terenach miejskich, tj. m.in. uroczyskami i użytkami ekologicznymi. Terenami cmentarzy zajmuje się Zarząd Cmentarzy Komunalnych. W przypadku terenów wpisanych do rejestru zabytków, Miejski Konserwator wydaje zgodę lub opiniuje wnioski związane z usuwaniem drzew, natomiast fizycznie prace prowadzi ZZM. Przy inwestycjach powstających z ramienia ZIKiT i Wydziału Inwestycji, powstające tereny zieleni przechodzą po okresie gwarancji pod zarządzanie ZZM.

SYSTEMY ZARZĄDZANIA ZIELENIA

Wrocław

ZZM utrzymuje i pielęgnuje zielenią urządzoną, tj. parki, skwery, zieleńce, lasy oraz grunty rolne na terenach gminnych, jak również tereny zieleni przyulicznej (przekazane do utrzymania na mocy porozumienia). Terenami cmentarzy zajmuje się Zarząd Cmentarzy Komunalnych. Zarząd Inwestycji Miejskich (ZIM) realizuje różne inwestycje w imieniu Miasta (głównie obiekty kubaturowe).

Dodatkową jednostką jest Departament Zrównoważonego Rozwoju, który nadzoruje ZZM oraz samodzielne stanowisko ds. zieleni – Ogrodniczkę Miejską, której zadaniem jest koordynowanie wszystkich jednostek zajmujących się zielenią miejską.

SYSTEMY ZARZĄDZANIA ZIELENIA

Warszawa

W każdej dzielnicy miasta Wydział Ochrony Środowiska utrzymuje zieleni urządzoną, tj. tereny parków, skwerów oraz zieleńców. Do kompetencji dzielnic należy również utrzymanie zieleni przyulicznej. Wyjątek stanowi zieleni wzdłuż ulic, po których porusza się komunikacja miejska, której utrzymaniem zajmuje się Zarząd Dróg Miejskich. W Warszawie terenami cmentarzy zajmuje się Zarząd Cmentarzy Komunalnych. Powołany niedawno Zarząd Zieleni m.st. Warszawy obecnie administruje terenami przejętymi od Zarządu Oczyszczania Miasta oraz terenami nadwiślanyymi.

ZESPOŁY DORADCZE

Kraków

Krakowski Zespół Zadaniowy ds. Ochrony Zieleni, opracowuje standard w zakresie usuwania drzew i nasadzeń kompensacyjnych, mających na celu zmniejszenie do minimum uznaniowości decyzji o ich usuwaniu. Standardy będą określać wymogi dotyczące nasadzeń kompensacyjnych (mają zostać uchwalone decyzją Prezydenta Miasta). Mają być one dostępne dla wszystkich inwestorów, tak by rekomendacje i wymogi mogli uwzględnić w projektach inwestycyjnych. W skład tego zespołu wchodzi pracownicy Wydziału Kształtowania Środowiska, Miejski Architekt Krajobrazu, Główny Architekt Miasta, Miejski Konserwator Zabytków oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych. W Krakowie istniała również Rada Programowa ds. Zieleni, składająca się z przedstawicieli naukowców. Zadaniem Rady było m.in. konsultowanie „Kierunków Rozwoju i Zarządzanie Terenami Zielonymi”.

ZESPOŁY DORADCZE

G I G

Łódź

W mieście pracuje zespół złożony z pracowników Zarządu Inwestycji Miejskich w Łodzi (ZIM). Działania tego zespołu koncentrują się na zmianie nastawienia, myślenia i zapoznawaniu gestorów (architektów, projektantów, deweloperów itd.) z możliwością wprowadzania nowych rozwiązań i technologii w procesach inwestycyjnych. Rozwiązania te powinny uwzględniać zieleń istniejącą i zachowywać ją. Wykonawcy powinni wkomponowywać projekty w zieleń istniejącą, unowocześniać m.in. sieci, umożliwiając wprowadzenia nasadzenia w miejscach, w których wcześniej wydawało się to niemożliwe. Przy każdej inwestycji miejskiej pracownicy ZIM prowadzą dialog z projektantami i wykonawcami, którego rezultatem jest przystosowanie planu inwestycji do istniejącej na danym terenie zieleni, którą należy zachować (decyzją o zakazie usunięcia) lub którą należy stworzyć (w ramach nasadzeń kompensacyjnych lub/i założeń wynikających z MPZP i WZ).

STANDARDY

G I G

Wprowadzane przez miasta wewnętrzne standardy i rekomendacje dotyczące ochrony drzew w procesie inwestycyjnym czy pielęgnacji i utrzymania zieleni istniejącej (również w przypadkach gdy nie stanowią odrębnego dokumentu), dołączane są każdorazowo do przetargów, umów z wykonawcami oraz są dostosowywane pod konkretną inwestycję czy działanie (dokumenty takie występują m.in. w przetargach na utrzymanie zieleni przydrożnej w Jaworznie; jako standard dla utrzymania ryczałtowego w Krakowie, dołączany do przetargów dla wykonawców pielęgnujących zieleń; instrukcje określające wzory postępowań związanych z ochroną zieleni na danym terenie dołączane do zamówień i przetargów we Wrocławiu – Kompleksowa konserwacja zieleni przyulicznej we Wrocławiu; Kompleksowa konserwacja parków i zieleńców na terenie Gminy Wrocław.

STANDARDY

Accessible Nature Greenspace: ANGST+

- Nikt nie może mieszkać w odległości większej niż 300 m od najbliższej naturalnej przestrzeni zielonej o powierzchni co najmniej 2 ha;
- Na każdy 1000 mieszkańców przypada co najmniej 2 ha naturalnej przestrzeni zielonej
- Każdy mieszkaniec ma zapewniony dostęp do przynajmniej jednej przestrzeni zielonej o wielkości co najmniej:
 - 20 ha - w odległości mniejszej niż 2 km od domu.
 - 100 ha - w odległości mniejszej niż 5 km od domu.
 - 500 ha w odległości mniejszej niż 10 km od domu.
- Sąsiadujące przestrzenie zielone są połączone.
- Decyzje o priorytetach i zakresie użytkowania zapadają w skali lokalnej, w oparciu o oczekiwania interesariuszy.

PROGRAMY MIEJSKIE

Zielona Łódź / Kraków w Zieleni

Programy mają na celu przybliżenie mieszkańcom istniejących terenów zieleni w mieście, organizowane są liczne wydarzenia (zajęcia fotograficzne, wyprawy rowerowe, biegi, spacerzy poznawcze, zajęcia z jogi, koncerty itp.), przyczyniające się do aktywnego spędzania czasu w parkach.

Las Młodej Łodzi / Zasadź się na zieleń w Krakowie

Projekty polegają na zapraszaniu mieszkańców do wspólnego sadzenia roślin, w tym drzew. W ramach projektu Las Młodej Łodzi mieszkańcom, którym urodzi się dziecko miasto przekazuje sadzonkę drzewa do nasadzenia; W ramach Zasadź się na zieleń w Krakowie organizowane są akcje sadzenia roślin na terenach gminnych.

PYTANIA

1. Jaki system zarządzania zielenią się najlepiej sprawdza? Scentralizowany czy rozczłonkowany? Czy dobrym pomysłem jest aby ZZM zarządzał i utrzymywał wszystkie tereny zieleni leżącej na terenie gminy – czy to jest dobry kierunek?
2. Jaki system utrzymania i pielęgnacji zieleni jest lepszy – gdy ZZM ma własnych pracowników, którzy wykonują zabiegi pielęgnacyjne? Czy lepszym rozwiązaniem jest zlecenie pielęgnacji na zewnątrz?
3. Jak skutecznie wprowadzać standardy i rekomendacje dotyczące kształtowania zieleni, w tym ochrony drzew, jak i pielęgnacji zieleni?
4. Czy jest potrzebne wdrożenie nowych procedur, koncepcji, rozwiązań na terenach zieleni ?

GŁÓWNY INSTYTUT GÓRNICITWA

Centrum Szkoleniowo-Informacyjne

Zakład Ochrony Wód

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

Adam Hamerla

Zakład Ochrony Wód GIG

Kontakt:

tel. 32 259 22 92

e-mail: ahamerla@gig.eu

G I G